Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

16. travnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 1346/2000 – Članci 4. i 13. – Stečajni postupak – Isplata izvršena nakon datuma pokretanja stečajnog postupka na temelju pljenidbe izvršene prije tog datuma – Tužba za pobijanje dužnikove pravne radnje štetne za interese vjerovnika – Rokovi za zastaru, pobijanje i prekluzivni rokovi – Formalna pravila tužbe za pobijanje – Mjerodavno pravo“

U predmetu C-557/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je podnio Bundesgerichtshof (Njemačka), odlukom od 10. listopada 2013., koju je Sud zaprimio 29. listopada 2013., u postupku

Hermann Lutz

protiv

Elke Bäuerle, u svojstvu stečajne upraviteljice ECZ Autohandela GmbH,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano, predsjednik vijeća, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits i M. Berger (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: L. Carrasco Marco, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 18. rujna 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za M. Lutz, C. Brändle, *Rechtsanwalt*,

— za E. Bäuerle, u svojstvu stečajne upraviteljice ECZ Autohandela GmbH, W. Nassall, *Rechtsanwalt*,

— za njemačku vladu, T. Henze kao i J. Kemper i D. Kuon, u svojstvu agenata,

— za grčku vladu, G. Skiani i M. Germani, u svojstvu agenata,

— za španjolsku vladu, M. García-Valdecasas Dorrego, u svojstvu agenta,

— za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i F. de Figueiroa Quelhas, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

— za Europsku komisiju, M. Wilderspin, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. studenoga 2014.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 2. točke (m) i članka 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL L 160., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između H. Lutza, čije je boravište u Austriji, i E. Bäuerle, stečajne upraviteljice u stečajnom postupku pokrenutom u Njemačkoj u vezi s imovinom društva ECZ Autohandel GmbH (u daljnjem tekstu: društvo dužnik), povodom tužbe za pobijanje.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U uvodnim izjavama 23. do 25. Uredbe br. 1346/2000 navedeno je:

„(23) Za pitanja koja pokriva, ova Uredba trebala bi propisivati jedinstvena pravila o sukobu zakona koja zamjenjuju, unutar njihovog područja primjene, nacionalna pravila međunarodnog privatnog prava. Osim ako nije drugačije određeno, mjerodavni propis je onaj države članice u kojoj se pokreće postupak (*lex concursus*). Ovo pravilo o sukobu zakona treba jednako važiti i za glavni postupak i za lokalne postupke; *lex concurcus* uređuje sve učinke stečajnog postupka, postupovne kao i materijalne, na osobe i pravne odnose kojih se to tiče. On određuje sve uvjete za pokretanje, vođenje i okončanje stečajnog postupka.

(24) Automatsko priznavanje stečajnog postupka za koji redovno važi propis države u kojoj se postupak pokreće može se kositi s pravilima prema kojima se poduzimaju pravne radnje u ostalim državama članicama. Kako bi se omogućilo otvaranje postupka, zaštitu podataka i pravnu sigurnost [kako bi se zaštitila legitimna očekivanja i sigurnost pravnih radnji] u državama članicama u kojima nisu pokrenuti postupci, trebalo bi osigurati cijeli niz izuzetaka od općeg pravila.

(25) Postoji osobita potreba za pravom na odstupanje od propisa države u kojoj se postupak pokreće u slučaju stvarnih prava, a zato što su ona od velike važnosti kod odobrenja kredita. Osnovu, važenje i opseg takvih stvarnih prava trebalo bi stoga redovito određivati prema lex situs, te na njih ne bi trebalo utjecati pokretanje stečajnog postupka. Nositelju stvarnih prava trebalo bi stoga biti omogućeno dodatno jamstvo za ostvarivanje prava na izdvajanje ili odvojeno namirenje. [...]“

4 Članak 4. navedene Uredbe br. 1346/2000 predviđa:

„1. Ako ova Uredba ne propisuje drugačije, pravo koje važi za stečajne postupke i njihove posljedice jest ono države članice na čijem državnom području su takvi postupci pokrenuti, a koja se u daljnjem tekstu navodi kao ‚država u kojoj je pokrenut postupak’.

2. Pravom države u kojoj se pokreću postupci utvrđuju se uvjeti za pokretanje takvih postupaka, njihovo vođenje i njihovo okončanje. Posebno se utvrđuje sljedeće:

[...]

f) učinke stečajnog postupka na postupke pokrenute od strane pojedinačnih vjerovnika, s izuzetkom parnica u tijeku;

[...]

m) pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za sve vjerovnike.“

5 Članak 5. Uredbe br. 1346/2000 predviđa:

„1. Pokretanje stečajnog postupka nema učinka na stvarna prava vjerovnika ili trećih u vezi s materijalnom ili nematerijalnom, pokretnom ili nepokretnom imovinom – i određenom imovinom i naplatom neodređene imovine kao cjeline koja se mijenja s vremena na vrijeme – koja pripada dužniku, a nalazi se na državnom području druge države članice u vrijeme pokretanja postupka.

2. Prava navedena u stavku 1. posebno se odnose na:

a) pravo na raspolaganje imovinom ili davanje na raspolaganje, te dobivanje naknade od sredstava ili prihoda od te imovine, posebno na temelju založnog prava ili hipoteke;

b) isključivo pravo na podmirenje tražbine, posebno pravo u vezi s tražbinom osiguranom založnim pravom ili ustupanjem potraživanja na temelju jamstva;

[...]

4. Stavak 1. ne onemogućava ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja pravnih radnji iz članka 4. stavka 2. točke (m).“

6 Sukladno članku 13. Uredbe br. 1346/2000:

„Članak 4. stavak 2. točka (m) ne primjenjuje se kada osoba koja je imala korist od radnje štetne za vjerovnike dokaže da:

— je za navedenu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak pokrenut, i

— u tom se slučaju te radnje ni na koji način ne smiju osporiti sukladno tom pravu.“

7 U Uredbi br. 1346/2000 članak 20. stavak 1. glasi:

„Vjerovnik koji nakon pokretanja postupka navedenog u članku 3. stavku 1. bilo kojim sredstvima, posebno izvršenjem, djelomično ili potpuno namiri svoju tražbinu od imovine koja pripada dužniku, a nalazi se na državnom području druge države članice, preuzeto vraća upravitelju, sukladno člancima 5. i 7.“

8 Članak 12. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, str. 6., u daljnjem tekstu: Uredba Rim I) određuje:

„Mjerodavno pravo za ugovor na temelju ove Uredbe posebno regulira:

[...]

d) razne načine ukidanja obveza te preskripciju i zastaru tužbi;

[...]“

Njemačko pravo

9 Članak 88. Insolvenzordnunga (Stečajni zakon) od 5. listopada 1994. (BGBl. 1994 I, str. 2866.), u verziji mjerodavnoj za činjenice iz glavnog postupka (u daljnjem tekstu: InsO), određuje:

„Ako neki vjerovnik, tijekom mjeseca koji prethodi pokretanju zahtjeva za stečajni postupak ili nakon pokretanja takvog zahtjeva, izvršenjem dobije jamstvo na imovini dužnika koja je dio ukupne stečajne imovine, takvo osiguranje postaje nevaljano pokretanjem stečajnog postupka.“

Austrijsko pravo

10 Članak 43. stavci 1. i 2. Insolvenzordnunga (Stečajni zakon) (RGBl. 337/1914), u verziji mjerodavnoj za činjenice iz glavnog postupka (u daljnjem tekstu: IO), određuje:

„(1) Pobijanje se može valjano zahtijevati samo tužbom [...]

(2) Tužba za pobijanje mora biti podnesena u prekluzivnom roku od jedne godine od pokretanja stečajnog postupka. [...]“

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 ECZ-a GmbH bilo je njemačko društvo čije je sjedište u trenutku zbivanja činjenica iz glavnog postupka bilo u Tettnangu (Njemačka). Predmet poslovanja ECZ-a GmbH bila je prodaja vozila. Na austrijskom tržištu poslovalo je preko društva kćeri sa sjedištem u Bregenzu (Austrija), koje je u predmetnom slučaju bilo društvo dužnik. H. Lutz je od tog društva kupio vozilo, ali je, zbog toga što ono nije isporučeno, podnio pred Bezirksgerichtom Bregenz (kantonalni sud u Bregenzu) tužbu za povrat cijene koju je platio navedenom društvu. Taj je sud 17. ožujka 2008. u odnosu na isto društvo donio odluku o izvršnom nalogu za plaćanje iznosa od 9566 eura isključujući kamate.

12 Društvo dužnik je 13. travnja 2008. zatražilo pokretanje stečajnog postupka pred Amtsgerichtom Ravensburg (kantonalni sud u Ravensburgu, Njemačka).

13 Budući da je Bezirksgericht Bregenz 20. svibnja 2008. odobrio izvršenje svoje odluke od 17. ožujka 2008. o nalogu za plaćanje, zaplijenjena su novčana sredstva na tri bankovna računa koja je društvo dužnik držalo pri kreditnoj instituciji sa sjedištem u Austriji. Ta je banka bila obaviještena o pljenidbi 23. svibnja 2008.

14 Amtsgericht Ravensburg pokrenuo je protiv društva dužnika 4. kolovoza 2008. stečajni postupak.

15 Banka kod koje su 17. ožujka 2009. zaplijenjena novčana sredstva na bankovnim računima društva dužnika isplatila je H. Lutzu iznos od 11.778,48 eura. Prije toga datuma, tadašnji je stečajni upravitelj dopisom od 10. ožujka 2009. toj banci priopćio da temeljem stečaja pridržava mogućnost osporavanja svake isplate izvršene u korist vjerovnika društva dužnika.

16 Dopisom od 3. lipnja 2009. tadašnji stečajni upravitelj obavijestio je H. Lutza da osporava izvršenje koje je 20. svibnja 2008. odobrio Bezirksgericht Bregenz kao i isplatu izvršenu 17. ožujka 2009. Djelujući u svojstvu stečajne upraviteljice društva dužnika, E. Bäuerle podigla je 23. listopada 2009. protiv H. Lutza tužbu za pobijanje zahtijevajući da se u ukupnu imovinu vrati iznos koji mu je plaćen 17. ožujka 2009.

17 Landgericht Ravensburg (regionalni sud u Ravensburgu) prihvatio je tužbu koju je podnijela E. Bäuerle. H. Lutz je uložio žalbu protiv odluke Landgerichta Ravensburg, ali s njome nije uspio. On je tada uložio reviziju Bundesgerichtshofu (Savezni sud), ostajući pri svojem zahtjevu za odbijanje te tužbe.

18 Sud koji je uputio zahtjev smatra da ishod žalbe ovisi o tumačenju članka 13. Uredbe br. 1346/2000, pod pretpostavkom da je ta odredba mjerodavna za činjenice iz glavnog postupka. Članak 4. stavak 2. točka (m) te uredbe predviđa da pravo države u kojoj se pokreće stečajni postupak (u daljnjem tekstu: *lex fori concursus*) određuje pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za sve vjerovnike. Ipak, članak 13. navedene uredbe isključuje primjenu te odredbe u slučaju kad osoba koja je imala koristi od radnje štetne za vjerovnike dokaže da je za navedenu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak pokrenut i da se u tom slučaju te radnje ni na koji način ne smiju osporiti sukladno tom pravu.

19 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev primjećuje da je, u glavnom postupku, u skladu s mjerodavnim *lex fori concursus*, u predmetnom slučaju člankom 88. InsO-a pravo pljenidbe sredstava na bankovnim računima postalo nevaljano s datumom pokretanja stečajnog postupka protiv tog društva, s obzirom na to da je ta pljenidba odobrena i provedena nakon zahtjeva za pokretanje tog postupka. Stoga je isplata zaplijenjenog iznosa s bankovnih računa također nevaljana.

20 Sud koji je uputio zahtjev dodaje da se, prema navodima H. Lutza koji se poziva na članak 13. Uredbe br. 1346/2000, isplata iz glavnog postupka ne može više pobijati na temelju prava mjerodavnog za tu isplatu, odnosno austrijskog prava. U odnosu na podnošenje tužbe za pobijanje članak 43. stavak 2. IO-a određuje prekluzivni rok od jedne godine, računajući od datuma pokretanja stečajnog postupka. Sud koji je uputio zahtjev napominje da u glavnom postupku taj rok nije poštovan.

21 Sud koji je uputio zahtjev primjećuje da, s druge strane, prema njemačkom pravu rok za podnošenje tužbe za pobijanje iznosi tri godine i da je on u glavnom postupku poštovan.

22 U tim je uvjetima Bundesgerichtshof odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se članak 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 primijeniti u slučaju kada je isplata iznosa zaplijenjenog prije pokretanja stečajnog postupka, a koju pobija stečajni upravitelj, uslijedila tek nakon pokretanja postupka?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: odnosi li se sustav prigovora iz članka 13. Uredbe br. 1346/2000 i na rokove za zastaru i pobijanje te prekluzivne rokove mjerodavnog prava za pobijanu pravnu radnju?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje: određuju li se formalna pravila koja treba uzeti u obzir za ostvarenje prava u smislu članka 13. Uredbe br. 1346/2000 prema *lex causae* ili prema *lex fori concursus*?“

O prethodnim pitanjima

Uvodna razmatranja

23 Pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev odnose se u biti na primjenjivost članka 13. Uredbe br. 1346/2000 na isplatu izvršenu vjerovniku nakon pokretanja stečajnog postupka protiv dužnika, temeljem prava na pljenidbu nastalog prije pokretanja tog postupka. Prije davanja odgovora na ta pitanja, valja primijetiti da se ona, međutim, temelje na dvije pretpostavke koje valja razmotriti.

24 Sud koji je uputio zahtjev podsjeća da iako članak 5. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000 određuje da pokretanje stečajnog postupka nema utjecaja na stvarna prava vjerovnika u vezi s imovinom koja pripada dužniku, članak 5. stavak 4. te uredbe određuje da „stavak 1. ne onemogućava ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja pravnih radnji“.

25 Sud koji je uputio zahtjev stoga implicira da je, kao prvo, pravo na bankovnu pljenidbu putem izvršenja „stvarno pravo“ koje može biti zaštićeno temeljem članka 5. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000.

26 Kao drugo, navedeni sud smatra da se tako dodijeljena zaštita ipak može isključiti, sukladno članku 5. stavku 4. Uredbe br. 1346/2000, pod pretpostavkama i na način koje određuje *lex fori concursus*. Stoga isti taj sud navodi da, s obzirom na to da je pravo na pljenidbu sredstava na bankovnim računima iz glavnog postupka nastalo tek nakon 13. travnja 2008., kad je podnesen zahtjev za pokretanje stečajnog postupka protiv društva dužnika, to je pravo, temeljem članka 88. InsO-a, postalo nevaljano 4. kolovoza 2008., kad je pokrenut taj postupak, kao što je postala nevaljana i isplata H. Lutzu iznosa zaplijenjenog na bankovnim računima tog društva, izvršena 17. ožujka 2009.

27 U tom pogledu, što se tiče kvalifikacije prava na pljenidbu sredstava na bankovnim računima kao „stvarnog prava“, valja primijetiti da članak 5. stavak 2. Uredbe br. 1346/2000 među „stvarnim pravima“ navodi isključivo pravo na podmirenje tražbine. Osim toga, kao što i proizlazi iz uvodne izjave 25. navedene uredbe, osnovu, važenje i opseg stvarnih prava trebalo bi redovito određivati prema *lex situs*.

28 Stoga je očito da je pravo koje proizlazi iz pljenidbe sredstava na bankovnim računima iz glavnog postupka ustvari moglo predstavljati „stvarno pravo“ u smislu članka 5. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000, pod uvjetom da je prema relevantnom nacionalnom pravu, što je u predmetnom slučaju bilo austrijsko pravo, to pravo imalo isključivi karakter u odnosu na druge vjerovnike društva dužnika, što je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi.

29 Usto, što se tiče pitanja je li pravo koje proizlazi iz pljenidbe sredstava na bankovnim računima iz glavnog postupka, pod pretpostavkom da se radi o „stvarnom pravu“ iz članka 5. stavka 1. Uredbe br. 1346/2000, po samom pravu postalo nevaljano zbog pokretanja stečajnog postupka protiv društva dužnika, točno je da članak 5. stavak 4. te uredbe dopušta isključenje primjene članka 5. stavka 1. navedene uredbe samo u slučaju „zahtjeva“ zbog ništavosti, pobojnosti ili nemogućnosti izvršenja predviđenih u članku 4. stavku 2. točki (m) Uredbe br. 1346/2000.

30 Ipak, kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 49. svojeg mišljenja, pozivanje, u većini jezičnih verzija članka 5. stavka 4. Uredbe br. 1346/2000, na „zahtjeve“ zbog ništavosti, pobojnosti ili nemogućnosti izvršenja ne navodi na zaključak da je područje primjene te odredbe ograničeno samo na radnje pred sudom. Navedena se odredba treba tumačiti u vezi s člankom 4. stavkom 2. točkom (m) te uredbe, koji se poziva općenito na „pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja“, a ne samo na „zahtjeve“ za poništenje, pobijanje ili nemogućnost izvršenja. Kako bi se utvrdilo može li ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja određene radnje nastati kao

posljedica sudske tužbe, druge pravne radnje ili čak učinka zakona, valja uputiti na *lex fori concursus* koji je mjerodavno pravo za utvrđivanje, primjenom članka 4. stavka 2. točke (m) Uredbe br. 1346/2000, pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja.

31 U vezi s time valja dodati da iako prema članku 4. stavku 2. točki (m) Uredbe br. 1346/2000 *lex fori concursus* određuje pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost ili nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za sve vjerovnike, članak 13. te uredbe, na koji se poziva H. Lutz, dopušta iznimku od tog pravila jer isključuje primjenu članka 4. stavka 2. točke (m) te uredbe i propisuje primjenu prava mjerodavnog za radnju koju osporava stečajni upravitelj (u daljnjem tekstu: *lex causae*), ako su ispunjeni određeni uvjeti. Na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev stoga treba odgovoriti tako da se tom sudu omogući da provjeri i je li zbog primjene austrijskog prava temeljem tog članka 13. Uredbe br. 1346/2000 isključena primjena članka 88. InsO-a, a time i *ipso iure* nevaljanost prava na pljenidbu sredstava na bankovnim računima iz glavnog postupka.

Prvo pitanje

32 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi znati treba li članak 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 tumačiti na način da se primjenjuje u slučaju kada je isplata iznosa zaplijenjenog prije pokretanja stečajnog postupka, a koju pobija stečajni upravitelj, uslijedila tek nakon pokretanja postupka.

33 U tom smislu valja na početku napomenuti da formulacija članka 13. Uredbe br. 1346/2000 ne sadrži nijedno ograničenje svojeg područja primjene prema datumu kad je izvršena odnosna štetna radnja.

34 Ipak, članak 13. Uredbe br. 1346/2000 predviđa iznimku od općeg pravila, propisanog u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1346/2000 prema kojem je mjerodavno pravo za stečajni postupak i njegove posljedice *lex fori concursus*. Ta se iznimka, čiji je cilj, kao što je navedeno u uvodnoj izjavi 24. te uredbe, zaštititi legitimna očekivanja i sigurnost pravnih radnji u državama članicama u kojima nisu pokrenuti postupci, mora strogo tumačiti te njezin opseg ne smije prelaziti ono što je nužno za ostvarenje tog cilja.

35 Tumačenje članka 13. Uredbe br. 1346/2000 na način da se on primjenjuje i na radnje izvršene nakon pokretanja stečajnog postupka prelazilo bi ono što je nužno za zaštitu legitimnih očekivanja i sigurnosti pravnih radnji u državama članicama u kojima nije pokrenut stečajni postupak. Od trenutka pokretanja stečajnog postupka, dotični dužnikovi vjerovnici mogu predvidjeti učinke primjene *lex fori concursus* na svoje pravne odnose s tim dužnikom. Oni se stoga načelno ne mogu pozivati, kao što je pravilno naveo nezavisni odvjetnik u točki 60. svojeg mišljenja, na pojačanu zaštitu.

36 Valja stoga utvrditi da se članak 13. Uredbe br. 1346/2000 načelno ne primjenjuje na radnje izvršene nakon pokretanja stečajnog postupka.

37 Bez obzira na zaključak iz prethodne točke, valja primijetiti da je radnja koja je predmet tužbe za pobijanje iz glavnog postupka, a to je u predmetnom slučaju isplata od 17. ožujka 2009. u korist H. Lutza, mogla biti izvršena temeljem stvarnog prava, odnosno prava na pljenidbu sredstava na bankovnim računima društva dužnika. S obzirom na to da je to pravo na pljenidbu nastalo prije pokretanja stečajnog postupka protiv društva dužnika, ta je radnja, prema odredbama Uredbe br. 1346/2000, mogla uživati posebnu zaštitu.

38 Kao što je navedeno u uvodnoj izjavi 25. Uredbe br. 1346/2000, zakonodavac je u slučaju stvarnih prava namjeravao predvidjeti posebno odstupanje od *lex fori concursus* zato što su ta prava od velike važnosti kod odobrenja kredita. Prema toj istoj izjavi, nositelju stvarnog prava, koje je nastalo prije pokretanja stečajnog postupka, trebalo bi biti omogućeno da i nakon tog pokretanja ostvaruje svoje pravo na izdvajanje ili odvojeno namirenje.

39 U svrhu ostvarenja tog cilja, članak 5. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000 određuje da pokretanje stečajnog postupka „nema učinka“ na stvarna prava obuhvaćena područjem primjene te odredbe. Jasno je da je cilj tog pravila, među ostalim, omogućiti vjerovniku da se čak i nakon pokretanja stečajnog postupka učinkovito poziva na svoje stvarno pravo nastalo prije pokretanja postupka.

40 Kako bi se vjerovniku omogućilo učinkovito pozivanje na njegovo stvarno pravo, nužno je da taj vjerovnik, nakon pokretanja stečajnog postupka, može ostvarivati to pravo, u načelu primjenom *lex causae*. Posebnost je članka 5. Uredbe br. 1346/2000 u tome što je njegov cilj zaštititi ne samo radnje počinjene prije pokretanja stečajnog postupka već iznad svega i radnje počinjene nakon pokretanja tog postupka. U tom pogledu valja dodati da iako članak 20. stavak 1. te uredbe predviđa da vjerovnik koji, nakon pokretanja stečajnog postupka, djelomično ili potpuno namiri svoju tražbinu od imovine koja pripada dužniku, a nalazi se na državnom području države članice različite od one u kojoj je pokrenut stečajni postupak, preuzeto vraća stečajnom upravitelju, ta ista odredba određuje da dotični vjerovnik ima obvezu povrata samo „u skladu“ s člankom 5. navedene uredbe. Stoga članak 20. stavak 1. te iste uredbe u predmetu iz glavnog postupka nije relevantan.

41 Posljedično, s obzirom na to da članak 5. Uredbe br. 1346/2000 među ostalim obuhvaća radnje izvršene nakon pokretanja stečajnog postupka, razmatranja iz točaka 33. do 36. ove presude prema kojima se članak 13. te uredbe u načelu ne primjenjuje na radnje počinjene nakon pokretanja tog stečajnog postupka ne mogu se primijeniti na situaciju u kojoj vjerovnik ostvaruje stvarno pravo iz članka 5. stavka 1. navedene uredbe.

42 Nadalje, iako članak 5. stavak 4. Uredbe br. 1346/2000, u vezi s člankom 4. stavkom 2. točkom (m) te uredbe, dopušta podnošenje zahtjeva zbog ništavosti, pobojnosti ili nemogućnosti izvršenja pravne radnje čiji je cilj ostvarivanje stvarnog prava nakon pokretanja stečajnog postupka, te odredbe valja tumačiti, kako bi se osigurala učinkovitost članka 5. stavka 1. navedene uredbe, na način da sprečavaju vjerovnika da se pozove na članak 13. iste uredbe kako bi pokazao da je za navedenu radnju mjerodavno pravo države članice različite od one u kojoj je postupak pokrenut i da se tu radnju ni na koji način ne smije osporiti sukladno tom pravu.

43 U tim uvjetima na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da se primjenjuje u slučaju kada je isplata novčanog iznosa zaplijenjenog prije pokretanja stečajnog postupka, koju pobija stečajni upravitelj, uslijedila tek nakon pokretanja tog postupka.

Drugo pitanje

44 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 13. Uredbe br. 1346/2000 tumačiti na način da se njime uspostavljena iznimka odnosi i na rokove za zastaru i pobijanje te prekluzivne rokove koje određuje *lex causae*.

45 U tom pogledu valja kao prvo primijetiti da članak 13. Uredbe br. 1346/2000, time što upućuje na *lex causae*, ni na koji način ne razlikuje rokove za zastaru i pobijanje i prekluzivne rokove.

46 Kao drugo, iako je točno da članak 12. stavak 1. točka (d) Uredbe Rim I određuje da „mjerodavno pravo za ugovor“ uređuje preskripciju i zastaru tužbi, valja utvrditi da se te odredbe ne primjenjuju na tužbe za pobijanje iz članaka 4. i 13. Uredbe br. 1346/2000. Ti posljednji članci predstavljaju *lex specialis* u odnosu na Uredbu Rim I te se moraju tumačiti vodeći računa o ciljevima Uredbe br. 1346/2000.

47 Stoga, s obzirom na to da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 ne razlikuje materijalne od postupovnih odredbi te konkretno ne sadrži nijedan kriterij prema kojem bi se moglo utvrditi koji od rokova imaju postupovnu narav, kvalifikaciju roka kao postupovnog ili materijalnog trebalo bi izvršiti u skladu s *lex causae*.

48 Ipak, kao što je to u bitnome navela Komisija, ako je članak 13. Uredbe br. 1346/2000 trebalo tumačiti na način da su rokovi koji su prema *lex causae* kvalificirani kao postupovni isključeni iz područja primjene tog članka, to bi tumačenje, prema teorijskim modelima koje su usvojile države članice, dovelo do arbitrarne diskriminacije. Osim toga, bez obzira na to određuje li se postupovna ili materijalna narav roka prema *lex fori concursus* ili *lex causae*, očito je da bi navedeno tumačenje onemogućilo ujednačenu primjenu članka 13. Uredbe br. 1346/2000.

49 U tim okolnostima na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da se njime uspostavljena iznimka primjenjuje i na rokove za zastaru, pobijanje i prekluzivne rokove koje određuje *lex causae*.

Treće pitanje

50 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti nastoji doznati određuju li se formalna pravila za podnošenje tužbe za pobijanje prema *lex causae* ili *lex fori concursus*.

51 U tom smislu najprije treba zamijetiti da formulacijom članka 13. Uredbe br. 1346/2000 nije naznačena nikakva mogućnost isključenja formalnih pravila iz područja primjene te odredbe.

52 Osim toga, kao što je naveo nezavisni odvjetnik u točki 85. svojeg mišljenja, formalna pravila mogu biti postupovne ili materijalne naravi. Stoga, osobito s obzirom na austrijsko pravo, za obvezu iz članka 43. stavka 2. IO-a podizanja tužbe za pobijanje u roku od jedne godine od pokretanja stečajnog postupka može se smatrati ne samo da je usmjerena na olakšavanje dokazivanja da je taj rok poštovan već i da predstavlja materijalni uvjet za podizanje te tužbe.

53 Iz uvodnih izjava iz točaka 45. do 48. ove presude, koje se mogu primijeniti u okviru razmatranja trećeg pitanja, proizlazi da članak 13. Uredbe br. 1346/2000 ni na koji način ne razlikuje postupovne od materijalnih odredbi.

54 Osim toga, formalni zahtjevi kojima su podvrgnuti zahtjevi zbog ništavosti, pobojnosti ili nemogućnosti izvršenja pravne radnje mogu biti namijenjeni i zaštiti javih interesa, poput interesa za dostatnom javnošću tih radnji kako bi se zaštitila legitimna očekivanja ne samo osoba protiv kojih su navedeni zahtjevi podneseni već i u odnosu na treće stjecatelje imovine koja je predmet tih zahtjeva. Kao što proizlazi iz uvodne izjave 24. Uredbe br. 1346/2000, cilj iznimaka od primjene *lex fori concursus*, uključujući iznimku iz članka 13. te uredbe, upravo je zaštita legitimnih očekivanja i sigurnosti pravnih radnji u državama članicama različitima od onih u kojima su pokrenuti stečajni postupci.

55 Budući da se odredbe Uredbe Rim I, kao što proizlazi iz točke 46. ove presude, ne primjenjuju na predmet iz glavnog postupka, kvalifikacija danog pravila kao formalnog kao i utvrđenje ciljeva tog pravila trebali bi stoga biti određeni prema *lex causae*. Tumačenje članka 13. Uredbe br. 1346/2000 na način da pravila koja su prema *lex causae* okvalificirana kao formalna moraju biti isključena iz područja primjene tog članka dovelo bi opet do arbitrarne diskriminacije s obzirom na teoretske modele koje su usvojile države članice te bi onemogućilo ujednačenu primjenu tog članka.

56 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti tako da se formalna pravila za podizanje tužbe za pobijanje utvrđuju, u svrhu primjene članka 13. Uredbe br. 1346/2000, prema *lex causae*.

Troškovi

57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 13. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku treba tumačiti na način da se primjenjuje u slučaju kada je isplata novčanog iznosa zaplijenjenog prije pokretanja stečajnog postupka, koju pobija stečajni upravitelj, uslijedila tek nakon pokretanja tog postupka.**

2. **Članak 13. Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti na način da se njime uspostavljena iznimka primjenjuje i na rokove za zastaru, pobijanje i prekluzivne rokove koje određuje pravo mjerodavno za radnju koju pobija stečajni upravitelj.**

3. **Formalna pravila za podizanje tužbe za pobijanje utvrđuju se, u svrhu primjene članka 13. Uredbe br. 1346/2000, prema pravu mjerodavnom za radnju koju pobija stečajni upravitelj.**

Potpisi